

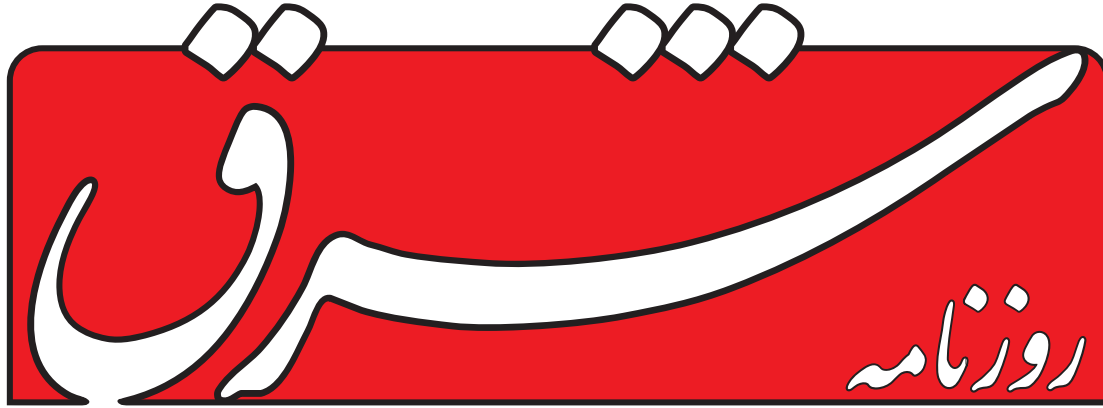
ترامپ چگونه شروعی خواهد داشت؟

کوروش احمدی

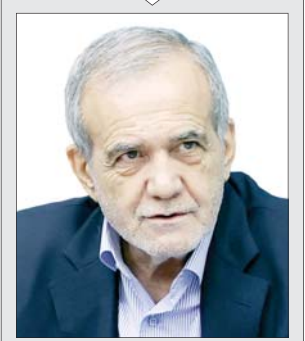
دیپلمات پیشین

شرایطی که کشور در حوزه‌های سیاست داخلی و خارجی با آن مواجه است، بر همگان معلوم است و نیازی به توضیح واضح‌تر در این مختصر نیست. فاکتوری که می‌تواند تأثیر در خورتوجهی بر این شرایط در جهت مثبت یا منفی بگذارد، شروع به کار ترامپ در اول بهمن است. دو سؤال مهم در این زمینه مطرح است: ۱- آیا او در بدو ورود، از سرگیری به اصطلاح فشار حداکثری علیه ایران را اعلام خواهد کرد یا پیشنهاد مذاکره خواهد داد و تصمیم درباره فشار حداکثری را به بعد از پاسخ ایران موکول خواهد کرد. ۲- مقامات ما در چه فکری‌اند و چه برنامه‌ای برای مواجهه با دولت جدید آمریکا دارند. درباره سؤال نخست، در این مقطع مشکل می‌توان حدس زد که ترامپ چگونه شروع خواهد کرد. او در دور اول ریاست‌جمهوری‌اش بیش از ۱۵ ماه برای خروج از برجام و شروع فشار حداکثری صبر کرد و در این مدت بارها پیشنهاد مذاکره داد. بعد از خروج از برجام نیز بر اصرار بر مذاکره و واسطه‌کردن کسانی برای این منظور افزود. اما باید در نظر داشت که در آن زمان در ابتدا جمهوری خواهان واقع‌گرایی مانند تیلرسون، مک‌مستر، جیم ماتیس و... در اطراف او بودند و جمعی از سناتورهای جمهوری خواه، حتی کسانی مثل لیندسی گراهام نیز که در ابتدا با برجام مخالفت کرده بودند، خواستار خروج ترامپ از برجام نبودند. اما این بار شرایط به طور اساسی دگرگون شده است. این بار هم ترامپ به خاطر پیروزی قاطعی در انتخابات از اعتماد به نفس بیشتری برخوردار است و هم از ابتدا کسانی را به عنوان اعضای کابینه امنیتی‌اش برگزیده که مشوق او در راستای افراطی‌گری خواهند بود. به علاوه، شرایط منطقه نیز به طور کامل دگرگون شده و دوستان منطقه‌ای ترامپ و در رأس آنها تانیا هو دستور کار جدیدی دارند و از به اصطلاح «نظم منطقه‌ای» جدیدی سخن می‌گویند. علاقه آنها به همراه کردن ترامپ در این مسیر و علاقه ترامپ به ادامه «بیمان‌های ابراهیم» ترکیبی خطرناک خواهد بود. فاکتور جدید دیگری که وارد معادله شده، بعدی شخصی است که رابطه ایران و ترامپ به خاطر سوءقصد‌ها به جان او و تهدید برخی از همکاران قبلی او یافته است. درباره این سوءقصد‌ها و تهدیدها روشن است که ترامپ ادعاهای دواپر امنیتی و اطلاعاتی آمریکا را مینا قرار می‌دهد، نه تکذیب مؤکد ایران به دست داشتن در این قضایا. با این حال هنوز نمی‌توان شروع کار ترامپ با پیشنهاد مذاکره به ایران را کاملاً منفی دانست. در پاسخ به سؤال دوم مبنی بر اینکه مقامات ما چه برنامه‌ای دارند، مشکل می‌توان چیزی گفت؛ چراکه نشانه‌هایی قطعی دال بر وجود برنامه‌ای در سبب عمومی مشهود نیست. مقامات وزارت خارجه دو، سه هفته قبل صحبت از این می‌کردند که صبر خواهند کرد تا ترامپ مستقر شود و سیاستش را اعلام کند. متعاقباً از آقای عراقچی و برخی شخصیت‌های غیررسمی اما نزدیک به حاکمیت مطالبی درباره امکان مذاکره به طور کلی یا مذاکره با آمریکا به طور مشخص شنیدیم. اما این مقامات روشن نکرده‌اند که آیا منظور مذاکره با ۴+۱ و مذاکره غیرمستقیم با آمریکا به سبک دولت سیزدهم است یا چیزی دیگر. در این میان شاید تنها شایعه ملاقات نماینده ایران در سازمان ملل با ایران ماسک و تکذیب‌نشدن آن از سوی نمایندگان ایران از بتوان تحول جدیدی به شمار آورد. به هر حال، بعید است که در این امر بسیار مهم برخورد انفعالی و سپردن ابتکار عمل به ترامپ به سود ایران باشد. اقدام ایران به اعلام آمادگی برای مذاکره مستقیم با آمریکا و طرح کلیاتی درباره شرایط و موضوعات مذاکره می‌تواند نشانه تحول در مواضع ایران و عاملی مؤثر بر تصمیمات ترامپ به شمار آید. درباره سیاست ایران، همچنین می‌توان به سفر اخیر آقای عراقچی به چین و سفر آتی آقای پزشکیان به مسکو در ۲۷ دی، یعنی سه روز قبل از شروع به کار ترامپ، اشاره کرد. روشن نیست که آیا انجام این دو سفر در این دوره زمانی اتفاقی است یا حساب شده. اما در اینکه چین و روسیه قادر و مایل به کمک چندانی به ایران در برابر آمریکای ترامپ نخواهند بود، تردید چندانی وجود ندارد. اولویت چین نجات صادرات ۴۵۰ میلیارد دلاری خود به آمریکا از گزند تعرفه‌های ترامپ و افزایش سهم خود در اقتصاد ۲.۵ تریلیون دلاری شورای همکاری خلیج فارس و مبادلات حدوداً ۳۵۰ میلیاردی با این منطقه است. چین و آمریکا همچنین مسائل بسیار مهم و تاریخ‌ساز را در دستور کار دارند که خرید حدود ۱.۵ میلیون بشکه نفت از ایران اساساً جایی در آن ندارد. اولویت‌های پوتین درباره اوکراین و سوریه و تحریم‌های غرب نیز روشن است. بنابراین می‌توان گفت که همچنان جای فکری اساسی در راهبرد ایران خالی است.

سه شنبه ۱۱ دی ۱۴۰۳
۲۹ جمادی الثانی ۱۴۴۶
۳۱ دسامبر ۲۰۲۴
سال بیست و یکم
شماره ۵۰۱۴
۲۰ هزار تومان
۱۲ صفحه

روزنامه

پزشکیان در دیدار با وزیر خارجه عمان:
رویکرد عملی ایران
گسترش صلح و امنیت
در منطقه است

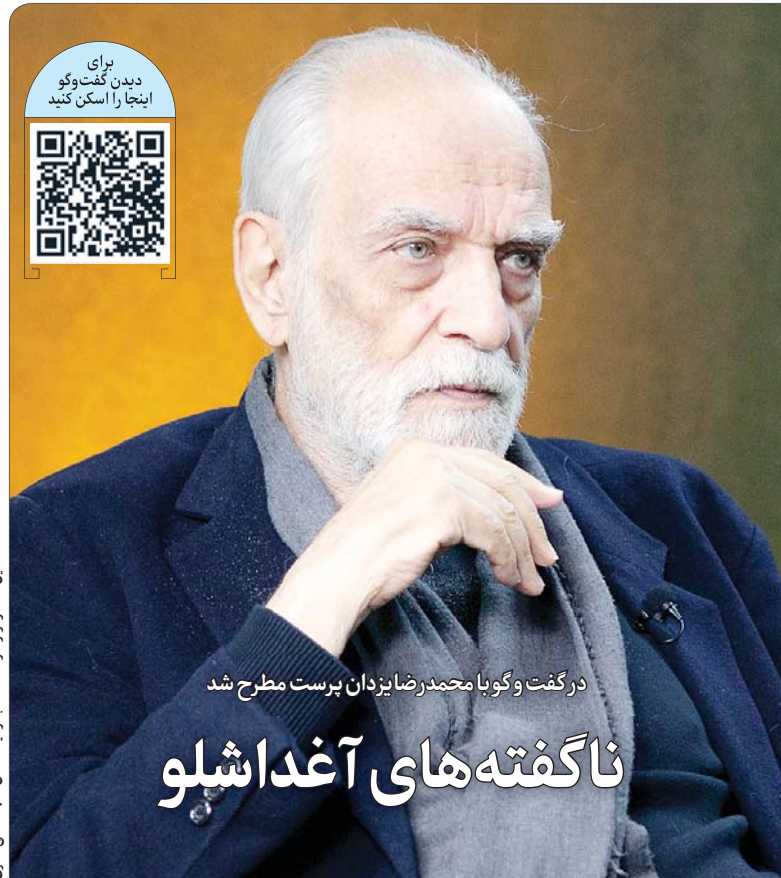
۳

در «شرق» امروز می‌خوانید: چرا ترکمنستان به ایران گاز نداد؟ • دیپلماسی تویتری و کنش سیاست خارجی ایران • هیئت‌مدیره جدید استقلال؛ مشکل‌زدا یا مشکل‌افزا؟

«شرق»، تکاپوهای دیپلماتیک روزهای اخیر بازیگران منطقه‌ای و فرمانطقه‌ای را بررسی می‌کند

در میان خطوط دیپلماسی

گزارش تیتربیک را در صفحه ۲ بخوانید

در گفت‌وگو با محمد ضای‌زدان پرست مطرح شد

ناگفته‌های آغداشلو

این گزارش را در صفحه ۶ بخوانید. عکس: سهندتالی، شرق

گزارش «شرق» از زندگی سیاسی کارتر و نقش آفرینی‌های او در مواجهه با ایران

کارتر و شکست‌هایش

رئیس‌جمهور بی‌فرجام

این گزارش را در صفحه ۲ و ۵ بخوانید. عکس: Gettyimages

یادداشت

ترامپ و ترومیت رادیکال‌های آمریکایی علیه ایران

کم‌کم به ۲۰ ژانویه ۲۰۲۵ میلادی و انتقال قدرت به دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور جدید آمریکا نزدیک می‌شویم. تحقیقا سه کشور در مرکزیت اقدامات سیاست خارجی ترامپ قرار دارند: روسیه، چین و ایران. بازی آمریکا با روسیه و چین تا توجه به آنکه این دو کشور قدرت‌های جهانی هستند، در مقایسه با ایران که یک قدرت منطقه‌ای است، تفاوت بنیادی دارد. تحلیلگران سیاست خارجی آمریکا معتقدند تیم انتخابی ترامپ برای مناصب نظامی، امنیتی و سیاست خارجی فقط در صدد با ایران اشتراک نظر دارند و صبغه و سابقه مشترک آنها بر تعارض ذهنی و عینی با ایران بنا شده و آنها بخش مهمی از هویت شغلی خود را از صدد با ایران گرفته‌اند. البته باید گفت با وجود آنکه تیم ترامپ ضد ایرانی است و خود ترامپ نیز در این زمینه سابقه دیرینی دارد، ولی خاستگاه ذهنی این گرایش‌ها از افکار و اعمال رادیکال‌های آمریکایی ضد ایرانی ریشه می‌گیرد. اما رادیکال‌های ضد ایرانی آمریکایی از منظر استراتژیک درباره ایران چه می‌اندیشند و چه نکات مهمی در دیدگاه‌های آنها وجود دارد؟ در ادامه می‌توان مهم‌ترین گزاره‌های ضد ایرانی رادیکال‌های آمریکایی را برشمرد:

سیدعلی طباطبایی

استاددانشگاه

۱- از منظر آنها ایران یک کشور نفتی است و در عین حال غیریاسخ‌گو و اندازه، وسعت، منابع، جمعیت، جاه‌طلبی منطقه‌ای و ایدئولوژی حاکم‌ش به شکلی است که حتماً باید در کنترل باشد. ایران نباید در یکی از ژئوپلیتیک‌ترین مناطق جهان، هم‌زمنی منطقه‌ای داشته باشد. ارباب تنگ‌های بین‌المللی شود و قابلیت اختلال در روند انتقال انرژی جهان و نظم منطقه‌ای را به دست آورد. بنابراین ایران سوزه خوبی برای پروژه تحلیل و تغییر در این منطقه است. تحریم قطعه‌ای از یازل ارتباطی میان فرایند به تحلیل بردن سیستم و پروژه فروپاشی و تغییر نظام جمهوری اسلامی است.

یادداشت

ساخت مدارس کوچک و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش

چند وقتی است مدیران ارشد آموزش و پرورش به بهانه عدالت آموزشی، مدارس سنگی و کبری را نشانه رفته و قصد برچیدن این مدارس و ساخت مدارس جدید به عنوان جایگزین را دارند. اخیراً هم رئیس‌جمهور محترم در دیدار با اعضای کارگروه «تأمین فضای آموزشی و کیفیت‌بخشی به آموزش و توسعه عدالت آموزشی در آموزش و پرورش» بر «ساخت مدارس کوچک و روستایی» تأکید کرده‌اند. گرچه بیشتر پژوهشگران بر این باورند که «مرز توافق‌شده‌ای برای مشخص کردن مدرسه بزرگ از مدرسه کوچک نداریم»، ولی در برخی از مطالعات، میانگین ۳۰۰ تا ۴۰۰ نفر را برای مدارس ابتدایی و ۴۰۰ تا ۸۰۰ نفر را برای دوره متوسطه مدارس کوچک دانسته‌اند. بند ۱۵ سیاست‌های اجرایی زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری سند تحول بنیادین آموزش و پرورش نیز حد و حدود و ابعاد و اندازه فضاهای آموزشی، تربیتی و ورزشی را به شرح زیر اعلام کرده است:

صالح سوری

- با توجه به اقتضات آمایش سرزمین و تحولات جمعیتی و با جلب مشارکت دستگاه‌ها و نهادهای ذی‌ربط زمین مناسب و بزرگ برای ساخت مدارس جدید، با اولویت احداث مجتمع‌های آموزشی و تربیتی به‌ویژه در شهرها تأمین شود و از ساخت مدارس در زمین‌های کوچک خودداری شود.

- مدرسه در هر دوره تحصیلی حداقل باید دو کلاس در هر پایه تحصیلی و در مجموع به تعداد حداقل شش کلاس داشته باشد.

- مجتمع آموزشی و تربیتی با ترکیب دوره‌های تحصیلی (دوره پیش‌دستانی، دو دوره ابتدایی و دو دوره متوسطه) تشکیل می‌شود.

- با تمهید مقدمات لازم برای تبدیل مدارس موجود به مدارس متوسط (۱۸۰-۵۴۰ دانش‌آموز) و بزرگ (بیش از ۵۴۰ دانش‌آموز) اقدام شود.

در ادامه نیز «رعایت ابعاد و اندازه‌های مذکور در طراحی و ساخت تمام مدارس اعم از دولتی و غیردولتی» را الزامی دانسته و متذکر شده است «اندازه و ابعاد زمین بر اساس استانداردهای مصوب

۱- همه می‌گویند نامید نشود و این عمل را گناهی ناخوشدونی می‌خوانند که حق نیز چنین است و آنچه سبب خیر عمومی و منفعت ملی می‌شود، امید به آینده و امکان تغییر و تحول مثبت اوضاع است. اما وقتی رشد اقتصادی، تورم، فقر و... همه مرزها را درمی‌نورند و یک دهه رشد اقتصادی صفر و سه دهه رشد حدود دو تا سه درصد (نیمه اول امسال ۲.۹ درصد)، تورم ۴۰ درصدی چندساله و ۲۰ درصدی چند دهه و یک سوم جمعیت فقیر که ۱۰ میلیون احمد شاملو). اما بر این همه احساس یأس غلبه می‌کنیم، مشروط بر آنکه افق روشن و واقعی و نه تخیلی‌ای پیش چشممان مان‌گشوده شود. آنگاه که ملاحظه‌ای از تدوین سند وظرف مدت یک سال طرح ساماندهی مدارس موجود را به منظور کاهش تعداد مدارس متوسط و بزرگ و افزایش بهره‌وری، تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسانند. «باین حال، درحالی‌که حدود هشت سال از تصویب این زیرنظام می‌گذرد، ساماندهی مدارس موجود به سامان نرسیده و با تأکید رئیس‌جمهور محترم مبنی بر «ساخت مدارس کوچک و روستایی» موضوع پیچیده‌تر شده، چراکه ساخت مدارس کوچک معایر یا برنامه‌های سند تحول بنیادین است. کسانی که با برنامه‌ریزی فضایی آشنایی دارند، می‌دانند که مفهوم ساماندهی در این نوع برنامه‌ریزی که در کشور متداول است با آنچه در آموزش و پرورش معمولاً در قالب آیین‌نامه اتفاق می‌افتد، متفاوت است و اصولاً آیین‌نامه فاقد قابلیت برنامه‌ریزی است. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه برخی از تدوین‌کنندگان زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری دانش‌آموزان رشته‌های شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای بوده، مفهوم «طرح ساماندهی» را عمده‌اند و آگاهانه در بند ۳ میحث مکان‌یابی زیرنظام مربوطه گنجانده‌اند و مراد آنان همان مفهومی است که در نظام برنامه‌ریزی کشور حاکم است.

برگزیده‌ها

گسترش مسکنی پایتخت خارج از کنجایش زیست شهری بوده است

تهران برج‌زده

«شرق» به مسئله سوگواری

به عنوان یک پدیده ناگزیر اجتماعی می‌پردازد

سوگ عزیز

خارجی به درد بخور به ایران نمی‌آید

شیوع آنفلوآنزا در ایران به مرز هشدار رسید

فرصت دوماهه برای اصلاح لایحه مقابله با خشونت علیه زنان

نگاه

بازگشت گردشگری جهان به اوج یادداشتی از حسن تقی‌زاده انصاری

یادداشت

گذر از «پاندمی یأس»

حسین حسینی

کارشناس اقتصادی

۱- همه می‌گویند نامید نشود و این عمل را گناهی ناخوشدونی می‌خوانند که حق نیز چنین است و آنچه سبب خیر عمومی و منفعت ملی می‌شود، امید به آینده و امکان تغییر و تحول مثبت اوضاع است. اما وقتی رشد اقتصادی، تورم، فقر و... همه مرزها را درمی‌نورند و یک دهه رشد اقتصادی صفر و سه دهه رشد حدود دو تا سه درصد (نیمه اول امسال ۲.۹ درصد)، تورم ۴۰ درصدی چندساله و ۲۰ درصدی چند دهه و یک سوم جمعیت فقیر که ۱۰ میلیون احمد شاملو). اما بر این همه احساس یأس غلبه می‌کنیم، مشروط بر آنکه افق روشن و واقعی و نه تخیلی‌ای پیش چشممان مان‌گشوده شود. آنگاه که ملاحظه‌ای از تدوین سند وظرف مدت یک سال طرح ساماندهی مدارس موجود را به منظور کاهش تعداد مدارس متوسط و بزرگ و افزایش بهره‌وری، تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برسانند. «باین حال، درحالی‌که حدود هشت سال از تصویب این زیرنظام می‌گذرد، ساماندهی مدارس موجود به سامان نرسیده و با تأکید رئیس‌جمهور محترم مبنی بر «ساخت مدارس کوچک و روستایی» موضوع پیچیده‌تر شده، چراکه ساخت مدارس کوچک معایر یا برنامه‌های سند تحول بنیادین است. کسانی که با برنامه‌ریزی فضایی آشنایی دارند، می‌دانند که مفهوم ساماندهی در این نوع برنامه‌ریزی که در کشور متداول است با آنچه در آموزش و پرورش معمولاً در قالب آیین‌نامه اتفاق می‌افتد، متفاوت است و اصولاً آیین‌نامه فاقد قابلیت برنامه‌ریزی است. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه برخی از تدوین‌کنندگان زیرنظام تأمین فضا، تجهیزات و فناوری دانش‌آموزان رشته‌های شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای بوده، مفهوم «طرح ساماندهی» را عمده‌اند و آگاهانه در بند ۳ میحث مکان‌یابی زیرنظام مربوطه گنجانده‌اند و مراد آنان همان مفهومی است که در نظام برنامه‌ریزی کشور حاکم است.

جناب آقای مهندس ارمان فضلی

با نهایت تأسف و تأثر درگذشت شادروان آقای مهندس عبدالحمید فضلی

پدر گرامیتان را صمیمانه تسلیت عرض نموده و در غم شما شریک هستیم از خداوند منان برای آن مرحوم غفران واسعه و برای جنابعالی و خانواده محترم صبر و شکیبایی مسئلت می‌نمایم. هیئت مدیره شرکت مهندسی همپا

۳۳ صفحه ادامه در صفحه ۴

۳۳ صفحه ادامه در صفحه ۴